

Geachte raadsleden,

Lezen (en voorlezen) stimuleert de intellectuele, emotionele, sociale, fantasie en morele ontwikkeling. Een kind dat meer leest wordt beter in lezen, wordt daarmee beter in taal, kan daardoor ook beter leren en kan dus op termijn ook beter meedraaien in de maatschappij.

Een kind dat 15 minuten per dag leest, leest 1 miljoen woorden per jaar waardoor de woordenschat met ca. 1.000 woorden per jaar groeit. Vrij lezen is goed voor het begrijpen van teksten, voor de schrijfstijl, spelling en de kennis van grammatica.

Kinderen aan wie vanaf de geboorte wordt voorgelezen hebben een voorsprong als ze naar de basisschool gaan en behouden deze gedurende hun hele loopbaan.

Helaas arriveren veel kinderen op de basisschool met een taalachterstand van 2000 woorden. Een kwart verlaat uiteindelijk de basisschool met een taalachterstand van 2,5 jaar. Met goed onderwijs alleen kan de opgelopen achterstand niet worden ingehaald. Het is de thuissituatie die bepaalt met welk niveau een kind de basisschool start.

Juist in uw gemeente is er hard gewerkt aan een goede afstemming van het werk van de voorschoolse instellingen, SPOLT en Bibliocenter zodat het technisch lezen én leesplezier vanuit diverse invalshoeken worden gestimuleerd. Dat is nodig: de gemeente Leudal scoort slecht in de aanpak van taalachterstanden bij jonge kinderen.

Volgens gegevens van de Stichting Lezen & Schrijven kunnen 1,3 miljoen Nederlanders (tussen 16 en 65 jaar) niet goed lezen en/of schrijven. In Limburg zou het om 14% van de inwoners gaan. Onderzoek wijst uit dat mensen die beter kunnen lezen en schrijven zich gelukkiger voelen én zelfredzamer zijn. De meeste laaggeletterden (65%) zijn oudere autochtonen met een middelbaar opleidingsniveau. Ongeveer 40 procent van alle laaggeletterden is werkloos.

Sinds er een groot aantal voorzieningen uit de regio is verdwenen richt Bibliocenter zich steeds meer op groepen die een taalachterstand hebben of dreigen op te lopen: preventief voor kinderen en curatief voor volwassenen. Denk bij het laatste aan taalcursussen, cursussen om te leren omgaan met de digitaliserende overheid, speeddates voor werkzoekenden met het UWV etc. De digitale bibliotheek biedt geen volwaardig alternatief, zeker niet voor mensen/kinderen met achterstand. Dit type bibliotheekwerk is echt nog mensenwerk.

Dat bibliotheken een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het stimuleren van de leesvaardigheid en leesplezier heeft zich bewezen: de toegang tot lezen en informatie is niet meer alleen toegankelijk voor de elite, maar voor elke burger.

Een bibliotheek in een woonkern draagt bij aan ontwikkeling, leesplezier, is een plek voor ontmoeting en is dus goed voor de leefbaarheid van de dorpen voor met name jeugd en ouderen.

Bijna een vijfde van de inwoners in uw gemeente is lid van de bibliotheek (7.026 leden) en 60% van die leden is jonger dan 18 jaar. Vorig jaar werden er meer dan 275.000 boeken en dvd's geleend: de bibliotheek is dus springlevend in uw gemeente. Overigens: niet alle mensen die de bibliotheek gebruiken zijn lid van de bibliotheek: men komt ook om een krant te lezen, een pc of Wi-Fi te gebruiken en om een praatje te maken.

Daarom waren wij bij Bibliocenter ook zo verrast dat het college van Leudal een draconische bezuiniging op het bibliotheekwerk wil doorvoeren.

Bibliocenter heeft sinds 2010 alle opgelegde bezuinigingen ingevuld conform de wensen van het gemeentebestuur. Door beide partijen is in de afgelopen jaren geïnvesteerd in het handhaven van een

goede, goedkope én goed gebruikte voorzieningen in elf kernen. Met uitzondering van Heythuysen zijn het onbemande voorzieningen waar op gezette tijden vrijwilligers aanwezig zijn voor het menselijke aspect. Alleen voor de ondersteuning van het primair onderwijs worden er nog professionele krachten ingezet in uw gemeente.

In de begroting 2015 staat:

“De toegang tot bibliotheekvoorzieningen wordt veranderd. Leudal zal aansluiting zoeken bij de centrale bibliotheekvoorzieningen in de regio. De jeugd zal via de scholen de boeken kunnen verkrijgen. Volwassenen zullen aangewezen zijn op de regionale en de digitale bibliotheek.”

Dit is echter niet mogelijk als het bibliotheekbudget inderdaad wordt afgebouwd naar een bedrag van € 50.000 (Begroting Programma jaar 2015 p. 23 onderaan). Kinderen (en volwassenen met een beperking) komen dan niet meer makkelijk aan hun leesmaterialen - Weert ligt te ver weg voor veel mensen. Misschien nog belangrijker: de bibliotheken in de basisscholen zullen hun deuren gaan sluiten. Het betekent het einde van de in Leudal juist zo succesvolle samenwerking tussen onderwijs en Bibliocenter. Een basisschool kan dat niet zomaar overnemen: zij hebben niet het budget, niet de tijd en niet de kennis om een goede bibliotheekvoorziening te onderhouden.

Bibliocenter is ontstaan uit een fusieproces waarbij Leudal in samenwerking met Weert, Nederweert en Maasgouw bibliotheekwerk heeft belegd bij één dienstverlener waarmee destijds al een besparing en kwaliteitsimpuls werd gerealiseerd..

Het huidige bezuinigingsvoorstel betekent dat deze samenwerking wordt beëindigd en dat Bibliocenter geen werkzaamheden meer kan verrichten voor de bewoners van Leudal.

Vanwege de bij de andere gemeenten oplopende kosten zullen uw inwoners en scholen ook niet zomaar terecht kunnen bij bibliotheken buiten uw gemeente.

De belangrijke taken waarin Bibliocenter ook in Leudal voorziet worden dan afgebouwd. Dat is natuurlijk nadelig is voor de inwoners van Leudal maar het leidt ook tot frictiekosten binnen Bibliocenter die wij mogelijk die op uw gemeente zullen moeten verhalen. De voorgenomen bezuiniging zou bv. ruim 7 Fte betreffen, zo'n tien tot 15 part-timers, veelal uit uw gemeente. Natuurlijk is er ook sprake van een ernstige vorm van kapitaalvernietiging gezien de recente investeringen die binnen Leudal in de bibliotheekvoorzieningen zijn gedaan.

Overigens zal per 1 januari 2015 de nieuwe Bibliotheekwet van kracht worden. De wet schrijft voor dat er overleg moet zijn als een voorgenomen besluit leidt tot consequenties bij andere betrokkenen en partijen in het bibliotheeknetwerk.

Ook namens onze Raad van Toezicht en ons personeel wil ik u met klem oproepen om de voorgenomen bezuiniging zo niet geheel dan toch substantieel terug te laten terugdraaien. Wij hebben begrip voor de lastige positie waarin de gemeente zich bevindt. Wij blijven dan ook bereid om in overleg mét de andere drie gemeenten naar een adequate oplossing tegen nog lagere kosten te zoeken waarmee het bibliotheekwerk in Leudal behouden blijft. Wellicht kunnen we hiervoor in het komend begrotingsjaar samen met de andere gemeenten een business case ontwikkelen. Voorwaarde is wel dat de voor komend jaar voorziene bezuiniging wordt opgeschort. Overigens is dit ook zeer wenselijk vanuit het oogpunt van andere bestuurlijke processen. Bibliocenter wordt immers geconfronteerd met een ingreep die niet door ons is op te vangen zonder ingrepen die ons personeel en de activiteiten per onmiddellijk raken, evenals de begroting van uw collega-gemeenten.

Ik dank u voor uw aandacht.